

היחודש שירות-חובה בבריטניה?

בענין כוח-האדם. בריטניה מודה עתה — בין שהדבר מוצא חן בעיניה ובין אם לאו — בהכרתה של תלות-גומלין בענין ההגנה בינה לבין מעצמות אחרות. אין זה עקבי כי באותו זמן עצמו העמידה היא את עצמה במצב בו אינה מסוגלת למלא אחר התחייבויותיה הצבאיות; והרי זה ממש דבר חסר-הגיון שבריטניה תהיה הארץ האחת הסבורה כי אפשר לה בלי שירות-חובה. יש לחשוב כי לא יהיה מנוס מהנהגתו-מחדש — ולא צריך היה לבטלו מעולם.

בויכוח השנתי בפרלמנט הבריטי, בפרוואר-מרס, על תכנון ההגנה (בקשר לאישור תקציבה), „נוטרלה“ לא-במעט בקורת האופוזיציה ע"י המחלוקת שבתוכה-עצמה. אך התביעה בתוכה להגברת הכוחות „מקובלים“ עלתה בד"בד — על-אף הפרשי-ההנמקות — עם זו של חלק חשוב וער בקרב השמרנים. והרי מטענותיהם של אלה: „עתה, כשהדגש עובר בחזרה, מהלוחמה הגרעינית אל זו המקובלת, ברור כי יש צורך בהערכה-מחדשת למצב-הדברים

נשק חדש - ערכו במועדו

לשאת בהוצאותיו — הוחזר ה-„TSR-2“ לתחיה; אלא שעתה כינוהו „מטוס למהלומה-טקטית“. אך בינתיים אבדו ארבע שנים; ה-„TSR-2“ עודנו נמצא בשלב מוקדם מאוד של בחינת מרכיביו השונים. הוא לא יימצא ביצור לפני 1964; ובשירות בטיסות — לא לפני 1965.

ובזה ה„פואנטה“: אין תכלית בטיפוח מטוס טוב, אלא אם כן יימצא לרשותם בזמן הנכון. ודאי צודק מיניסטר-האוויר ג'וליאן איימר באמרו כי הוא הטוב-שבסוגו. אך אין הוא מוסיף לכך, כי F4H האמריקני, שביכולתו למלא תפקידים דומים במהירות 2.7 מאך, כבר נמצא בשירות. מטוס אמריקני מתקדם עוד-יותר מאותו הסוג, „AJ3“, נמצא עתה בצנור-הפיתוח. במלים אחרות, לכשיהיה „TSR-2“ עומד לרשותנו — יהיה מיושן לא בדור, אחד אלא בדורותיים. וכמוכן — אין איש רוצה לקנותו. כתוצאה מכך, אם לא נקבל איזו עזרה מבחוץ — יהיה כל ענין פיתוחו ויצורו של „TSR-2“ לכה יקר, שלא נוכל לשאת בו. יתכן שוושניגטון, למען קיים את תעשית מטוסי-המלחמה הבריטית כגורם של פוטנציאל, תיענה לבקשות מיניסטר-ההגנה הבריטי ותזמין מטוס זה לשם ניפוק לאחדות מבעלות-בריתה. אך אז יהיה זה מעשה-חסד נבון — ולא קניה המתבססת על-חשבון מעלותיו של המטוס לפי מועד מסירתו לשירות.

וחמור מזה ענין מטוס-הקרב „לאיטנינג“, מטוס זה, שמהירותו בערך 2 מאך, מצוי עתה למכירה. הממשלה הריעה לכבודו, כהטוב שבסוגו. אין זה נכון, בשל נקודת-תורפה איורר דינמית, מצויה מגבלה במהירותו המבצעית: בטרם יוכל לשגר את טילי-פאירסטרייק שלו — עליו להאיט מהירותו בחצי-מאך בערך. כמוכן, אף את זה אין איש רוצה לקנות. הגרמנים כבר דחוהו. אפשר, שההודים יקחו אחדים (אם גם, לאמתו-של-דבר, מבכרים הם מטוס אחר, שאינו בריטי) — אך רק משום שממשלת בריטניה מציעה תנאי-אשראי בלתי-רגילים.

בעקבות החלטה מערב-גרמנית להעדיף — לגבי כמה סוגי חימוש חיוניים — רכישת כלי-נשק אמריקניים על-פני בריטיים, נשמעה בעתונות הבריטית בקורת — ואף סברות, שמא פעל כאן לחץ מצד ארה"ב. מאמר באחד הגיליונות האחרונים של ה„ניוסיטיסמן“ אומר להפריך סברה זו — שכן, לדבריו, נדחו כלי-הזין הבריטיים בשל ליקוייהם. מקטע-המאמר המובא להלן נשקפים כמה וכמה תופעות ושיקולים רבי-ענין בתחום ההודיינות ועיצוב דגמי כלי-נשק. ואם גם המדובר כאן הוא בראש-דראשונה בנשק אוירי — דומים הדברים בעיקרם לבעיות החימוש גם בתחומים אחרים. „מאז היה הרולד מק'מילן לראש-ממשלה — היתה שמירת תקרה" תקציבית הגורם הקובע בעיצוב מדיניות-ההגנה הבריטית. זו תוכננה לא לפי צרכינו הצבאיים, אלא לפי הסכומים שהאוצר נכון היה להקצותם. ודאי שהיה צורך בתקרה כזו. אך בעקבות החלטה על כך חייבים היו לבוא: יצוד ההיערכות, באשר לתפקיד הצבאי שעלינו למלאו — צום התחייבויותינו. שני הדברים גסי-יחד לא נעשו. כדי לחפות על ניגוד יסודי זה בין המטרות לאמצעים, נאלץ מיניסטרו-ההגנה לטפח עוד יותר את אוירת-ה„מיתוס" מסביב למערכת-נשק בריטיות.

הרי הדוגמה של „TSR-2“ — המפציץ שמהירותו 2 מאך. קוויו העיקריים נסתמנו עוד ב-1955, כאשר תיכננו אותו כ„מחליף" לחילי-מפציצי „V“ (וולקן, וואליאנט, ויקטור). מעצביו עשו מלאכה ממדרגה ראשונה; ואילו הוחלט אז, כי זה הוא הדבר שניגשים להכנת יצורו — כי אז היה מצוי לצרכי חילי-האוויר בראשית שנות-השישים. אולם ב-1957 זנח דנקן סנדס, מיניסטר ההגנה של אז, את המחשבה בדבר „מחליף" למפציצי „V“ — והעמיד את הכל על הקלף של פיתוח טילים מדגם „בלוריסטרייק“, אך לא יכול היה לעמוד אחר-כך בהחלטתו זו. כאשר נתברר ב-1959, שחילי-האוויר המלכותי יעמוד בתוקף על דרישתו למפציץ „מחליף" וגם שהבלוריסטרייק הופך להיות כה יקר, עד שאי-אפשר עוד

תפקיד אימון יחידות - מהו

מדוע אין תופעות אלו או אחרות של ירידת רמת-כושרו של הפרט פועל-יוצא הכרחי של שיטת האימון? משום שאם רק תפקיד מערכת-הפיקוד, תוך כדי הביצוע של כל תרגיל ותרגיל, על רמת-הכושר של אנשי כל המקצועות — יישאר כושרם ברמה משביעת רצון. שמה תאמרו: בדרך זו נהפוך את המפקד ל"מפקח על כושר"? וכי מה הוא תפקידו של המפקד? האמנם מסתפק הוא במתן הפקודה בלבד? בכל הרמות ניצבת תמיד בפני המפקד משימה, שהשגתה אפשרית רק בתנאי שפקודותיו השקולות תת-מלאנה ע"י יחידתו בעיילות. בעת קרב יבקר המפקד את אש יחידתו, יקפיד על צורת תנועתה וכו'; כלומר, יודא ביצוע יעיל של פקודותיו, לשם השגת המשימה.

מבחינה זו אין הבדל בין פיקוד על יחידה בתרגיל ובין פיקוד על יחידה בקרב. בתקופת האימונים עלינו לתת דעתנו על כל ליקוי מתגלה — ולתקנו. לא נוכל לשתף את הפרט באימון הצות והיחידה, אלא אם כן השיג את הרמה הסטנדרטית הדרושה. לשם כך יש למיין את החיילים בסיום אימוני החזרה לפי כושרם האישי; ולמפגרים שבהם יש לתת אימון-השלמה — במקום אימון-המסגרת עד אשר יגיעו לרמה הנדרשת.

כדי לאפשר למפקדים לשים דגש על אופן הביצוע, יוצרים מראש את התנאים, כדי שמפקד הפלוגה, למשל, יוכל להיפנות כראוי להקפדה על אופן הביצוע ע"י פקודיו. לשם כך משחררים אותו במידה רבה מהצורך בקבלת החלטות; שהרי מצב-המוצא של התרגיל, ידיעות על האויב, קויה של התפתחות-הפעולות הצפויה, המקום והזמן בהם יותקף או יצטרך לתקוף, וכו' וכו' — כל אלה נקבעים לו בפקודת-התרגיל ונמסרים לו מלמעלה בהיפתח התרגיל או במהלכו. ומה שנותר לו הוא רק עצם הביצוע. במלים אחרות: לא מה לבצע — אלא כיצד לבצע!

אותם מקרים, אשר — כפי שכבר צוין — דורשים אימון-השלמה בטרם ייכנסו לאימון המסגרת בצותא עם השאר, הם מקרים שוליים. ואילו ביסודם מאפשרת שיטת-האימון הנהוגה ביחידות-מילואים הן את המעבר המהיר לתרגול הצותי והמסגרת-ייעודי ואת הניצול המכסימלי של הזמן הקצר העומד לרשותנו לשם הגברת יכולתה הלוחמת של היחידה, הן את השמירה על רמת-כושר גאותה של כל פרט במקצועו ותפקידו.

לאמתו של דבר עומדת, איפוא, בפני המפקד הניגש לאימון יחידתו לא "ברירה" אלא תפקיד כפול ומשולב; ושני חלקיו משלימים זה את זה יפה — בתנאי של מתן תשומת-לב הנחוצה לכל אחד מהם.

קצין בצה"ל, המפקד על יחידת מילואים באחד החילות הלוחמים — עומד לכאורה בפני ברירה, שעה שהוא ניגש, לאימון יחידתו. ברירה זו נראית אולי כנובעת משיטת האימון במילואים, שמקור בלת עתה בצה"ל, אשר יש לה בעיות משלה — כמו כל שיטה אחרת — אך בתנאינו היא היא השיטה הנכונה. מהי השאלה?

חייל המוצב לאחת מיחידות אלה, בא אליה לאחר שכבר קיבל בשעתו את האימון האלמנטרי של חילו (בין שהוא רגלי, תותחן, טנקאי או פלס); שם עבר בשעתו קורס. המסקנה מכך היא כי בעיניו האימון האלמנטרי על שיטת-האימונים במילואים להסתפק רק בחזרה על מה שכבר הוקנה לחייל בשעתו (חוץ, כמובן, ממצבים בהם יש הכרח להקנות לחיילים את השינויים שחלו בינתיים בכללי-הגשק או באופני-הפעולה). על כן נותנים לחייל חזרה קצרה, למען יחדש קודם כל את יכולתו בהפעלת-גשק אישית — ואח"כ עוברים מיד לתרגול משולב בשדה; והמלה "משולב" מכוונת כאן להקניית היכולת לכל אחד מחיילי היחידה לפעול יחד עם חבריו, תוך התחלקות בתפקידים והשלמה-הירדית.

כך מקבל כל אחד מבעלי "המקצועות" השונים שבטנק (התותחן, הטען, האלוטן, וכיו"ב) רק חזרה קצרה מאוד במקצועו. לאחר זאת עוברים לאימון צות הטנק — ואח"כ לאימון הכיתה, המחלקה והפלוגה. וזוהי השיטה המקובלת באימוני יחידות המילואים ברוב החילות. כך גם אצל הפלס — חזרה קצרה על דברים, כגון מטע"גים סטנדרטיים ומערכות-הפעלה פשוטות — ולאחר זאת כניסה לפעולות צות, כגון — הכשרת דרך, או חבלה באוביקט מסוג מסוים (המתבצעת ע"י צות). ואילו הרגלי עובר תחילה מטוח וחזרה על תפעול נשקו האישי — ומיד בא השלב של אימון בכיתה, במחלקה, בפלוגה ובגדוד. עיקר האימון במילואים הוא, איפוא, חזרה כללית לאירוכה — ואח"כ אימון מסגרת.

לכאורה, פשוטים הדברים. היכן אם כן ה"ברירה"?

*

אך עלולה להישאל השאלה: — שמה מותרים אנו בדרך זו, על השגת כושר-ביצוע גבוה של הפרט?

ממבט ראשון יכול אולי להתעורר רושם כזה, אך אם יש מקרים בהם נראית נסיגה ברמת-כושרו של פרט זה או אחר — האם זו תוצאה הכרחית של השיטה?

וייאמר כאן במאמר-מוסגר: — נגזר עלינו להתרגל לכך כי בשל מגבלות התקציב עלינו להתאמן קצרות, בפרקיי-זמן מוגבלים, ועל-כן יש להציג שאלות מהסוג הנ"ל כך: — האם במסגרת זמן זה, נכונה השיטה?

הדיון

כאשר פסק פילד'מרשל מונטגומרי, באחת מהרצאותיו השנתיות הנודעות לפני 10-5 שנים, כי "עתידי צבאי רב וערך חיוני, נועדו למשטח-חלל", ולזינים למיניהם — כמעט שלא נקלטו הדברים; ואם נקלטו באוזני השומעים, אין כל בטחון כי הכו שורש במוחם. והנה, עתה כבר מקובל על רבים (בין שאר החידושים שנקלטו לפחות במוגים) ערכם של "לויני-תקשורת", שבפיתוחם עוסקות עתה המעצמות הגדולות. אך אחד הקשיים שבשימוש תקין בלויין כזה כרוך באי-קביעותו לעומת פני כדור הארץ. בארה"ב עומד עתה בפיתוחו לויין מסוג, "אדונט", אשר יבטל קושי זה. כיצד? ע"י כך שינוע מטיבי לכדור-הארץ באותה מהירות עצמה בה סובב הלו, על צירו, סביב-עצמו. פירושו של דבר — שאת מעגלי-תנועתו מטיבי לכדור-הארץ יהיה עליו להשלים, בדיוק חתימתי ופסי עילאי, בעשרים וארבע שעות, לא יותר מזה, ולא פחות מזה אף בחלקיק-שניה. לשם כך ישוגר הלויין (כ-450 ק"ג משקלו) בגובה של 36,000 ק"מ, והודות להמסלול-המעגל שלו, בן 24 השעות — יראה בכל זמן כ"קבוע" בחלל, בדיוק מעל לנקודה מסוימת אחת שעל פני כדור-הארץ.

